

Na temelju članka 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02 i 13/03), čl. 7. i 18. Pravilnika o tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), rješavajući po zahtjevu "Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini", broj: 33/06 od 27. listopada 2006. godine, Državna regulatorna komisija za električnu energiju, na sjednici održanoj 19. travnja 2007. godine, donijela je

ODLUKU

1. "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini" (NOS BiH) određuje se potrebni godišnji prihod za 2007. godinu u iznosu od 4.663.980 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0346 pf/kWh.
2. Utvrđuju se tarife za pomoćne usluge, kako slijedi:
 - *Primarna regulacija frekvencije i snage*
Primarna regulacija frekvencije i snage je pomoćna usluga koju proizvodne jedinice obavljaju na vlastiti trošak (bez naknade).
 - *Sekundarna regulacija frekvencije i snage*
Određuje se finansijski opseg ove usluge na godišnjoj razini za 2007. godinu u iznosu od 4.811.009 KM i tarifa pomoćne usluge pričuve kapaciteta za sekundarnu regulaciju frekvencije i snage u iznosu od 8,113 KM/kW.
Tarifa za električnu energiju koja se isporučuje u režimu sekundarne regulacije iznosi 22,9 pf/kWh.
 - *Tercijarna regulacija frekvencije i snage*
Određuje se finansijski opseg ove usluge na godišnjoj razini za 2007. godinu u iznosu od 11.007.188 KM i tarifa pomoćne usluge pričuve kapaciteta za tercijarnu regulaciju frekvencije i snage u iznosu od 3,688 KM/kW.
Tarifa za električnu energiju koja se isporučuje u režimu tercijarne regulacije iznosi 22,9 pf/kWh.
 - *Regulacija napona i reaktivne snage*
Regulacija napona i reaktivne snage je pomoćna usluga koju proizvodne jedinice obavljaju na vlastiti trošak (bez naknade).
 - *Mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja*
Mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja je pomoćna usluga koju proizvodne jedinice obavljaju na vlastiti trošak (bez naknade).
 - *Troškovi gubitaka električne energije na mreži prijenosa*
Određuje se finansijski opseg ove usluge na godišnjoj razini za 2007. godinu u iznosu od 22.309.809 KM.
Tarifa za električnu energiju za pokrivanje gubitaka na mreži prijenosa iznosi 6,38 pf/kWh.
 - *Prekomjerno preuzeta reaktivna energija*
Tarifa za prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju sa mreže prijenosa iznosi 0,911 pf/kWh.

3. Tarifa iz točke 1. ove odluke primjenjuje se za kupce u Bosni i Hercegovini koji preuzimaju električnu energiju sa mreže prijenosa, kao i za vlasnike licence za djelatnost međunarodne trgovine koji deklariraju izvoz električne energije.
4. NOS BiH je dužan da napravi izračun na mjesečnoj razini za sve pomoćne usluge i odredi odgovarajuće iznose za fakturiranje između subjekata koji pružaju i subjekata koji koriste pomoćne usluge, te da sačini izvješće o fizičkom i financijskom opsegu pomoćnih usluga koje su registrirane u tom mjesecu, koji se dostavlja DERK-u, pružiocima i korisnicima pomoćnih usluga.
5. NOS BiH će u testnom razdoblju (*dry run*) obavljati fizički i financijski izračun u skladu sa točkom 4. ove odluke, s tim što financijski izračun neće biti efektivan.
Testno razdoblje traje od 1. svibnja 2007. godine do dana kojeg će DERK odrediti posebnom odlukom.
DERK zadržava pravo izmjene tarifa za pomoćne usluge u skladu sa rezultatima iz testnog razdoblja i dinamičkim planom provedbe Tržišnih pravila.
6. Regulatorna tijela za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, te mjerodavno tijelo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, koriste tarife određene ovom odlukom prilikom određivanja tarifa za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
7. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od 1. svibnja 2007. godine i bit će objavljena u “Službenom glasniku BiH” i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
Odluka sa obrazloženjem dostavit će se podnositelju zahtjeva i umješacima u tarifnom postupku i objaviti na mrežnoj stranici DERK-a u roku od 30 dana od dana donošenja.

Obrazloženje

Uspostava “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini” (u daljem tekstu: NOS BiH) omogućena je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02 i 13/03) i *Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik privremene licence za obavljanje djelatnosti neovisnog operatora sustava, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK), broj: 05-28-164-7/05 od 30. kolovoza 2005. godine (“Službeni glasnik BiH”, broj 62/05).

Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članku 22. *Metodologije za izradbu tarifa za usluge prijenosa električne energije, neovisnog operatora sustava i pomoćne usluge* (“Službeni glasnik BiH”, br. 46/05 i 17/07) (u daljem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04).

Tarifa se, shodno članku 23. *Tarifne metodologije*, utvrđuje na temelju troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog opsega usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za obavljanje regulirane djelatnosti i fizički opseg usluga koji pruža regulirana kompanija utvrđuju se na temelju podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa člankom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 33/06 od 27. listopada 2006. godine (zaprmljen 1. studenoga 2006. godine pod brojem: 04-28-321/06). Zahtjev je podniet na obrascima propisanim *Odlukom o određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05) sa potrebnim prilogima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dostatno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštovati temeljna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, jednakopravne, utemeljene na objektivnim kriterijima, utemeljene na opravdanim troškovima i određene na transparentan način. Podnositelj zahtjeva za odobrenje tarife dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi slijedeće troškove i rashode za 2007. godinu: troškovi materijala u iznosu 65.300 KM, troškovi usluga 1.560.359 KM, troškovi radne snage 2.990.810 KM, amortizacija 457.644 KM, troškovi kamata 159.830 KM, ostali troškovi 110.527, ostali rashodi 493.978 KM, troškovi licence i regulatorne naknade 65.000 KM, tj. ukupno troškovi i rashodi 5.939.448 KM, višak prihoda 1.876.721 KM, ostali prihodi od temeljne djelatnosti 2.000 KM, korekcija potrebnog prihoda u odnosu na proteklu godinu 156.000 KM, što čini ukupno potrebni godišnji prihod od 7.970.169 KM.

NOS BiH u zahtjevu, uz detaljnije objašnjenje troškova po stavkama, navodi da je ukupan prihod planiran tako da se njime pokriju ukupni rashodi i određene kreditne i investicijske obveze (Bilanca uspjeha, Plan investicija, Plan kredita) te ostvari dodatni višak prihoda potreban za ulaganja u ostatak investicijskih projekata i otplatu svih kreditnih obveza koje, prema planu otplate, dospijevaju u 2007. godini. Posebito naglašava vjerojatnost alokacije kredita Europske banke za obnovu i razvitak (EBRD) za SCADA sustav sa elektroprivreda u BiH na NOS BIH u 2007. godini, što onda zahtijeva stabilne izvore i osiguranje vlastitih sredstava za njegovu otplatu.

Zahtjev sadrži i planirani fizički opseg usluga na prijenosnoj mreži za 2007. godinu. Planirani opseg usluga naslanja se na podatke iz Bilance električne energije na mreži prijenosa za 2007. godinu koji datira iz studenoga 2006. godine. NOS BiH je sačinio i drugu verziju iz prosinca 2007. godine u kojoj su isporuke električne energije nešto manje (11066 GWh) nego u prvoj verziji (11353 GWh). Za potrebe vođenja ovog postupka DERK je prihvatio drugu verziju bilance koja je opreznija u pogledu prognoze potrošnje električne energije.

Nakon pregleda opsežne dokumentacije, u daljem tijeku postupka, DERK je dopisom broj: 04-28-321-1/06 od 16. studenoga 2006. godine zatražio od NOS-a BiH da dostavi svoja računovodstvena pravila kako bi se na odgovarajući način mogle razmatrati troškovne pozicije i kvalitetnije provoditi sam postupak, što je NOS BiH i učinio 4. prosinca 2006. godine ustvrdivši da su Pravilnik o računovodstvu i Pravilnik o računovodstvenim politikama, usuglašeni sa međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

DERK je izvršio cjelovit pregled dokumentacije NOS-a BiH, dio dokumentacije je pregledao ili za potrebe postupka izuzeo 22. i 23. siječnja 2007. godine neposredno za vrijeme posjete voditelja postupka i njegovih suradnika ovom reguliranom subjektu.

Potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-321-11/06 od 1. veljače 2007. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten istoga dana, pa se u nastavku tarifnog

postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz pridržaj prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada to bude smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provedbom postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/055), prema čijoj je odredbi članka 45. DERK kratkom obavijesti u dnevnom tisku i na svojoj mrežnoj stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresiranih članova javnosti da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka.

Obavijest za javnost je pozvala i osobe zainteresirane da u postupku formalne rasprave sudjeluju kao umješači da pismeno dokažu svoj interes, te najavila održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za stjecanje statusa umješača, DERK je zaključkom broj: 04-28-321-26/06 od 15. veljače 2007. godine dopustio sudjelovanje u postupku u svojstvu umješača kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima slijedećih subjekata: "Elektroprivrede BiH Sarajevo", "Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg Bosne", Mostar, "Elektroprivrede Republike Srpske", Trebinje i "Aluminija", Mostar.

Umješač "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne", Mostar iskoristio je pravo da izvrši neposredan uvid u cjelokupnu dokumentaciju uz zahtjev za tarife. Predstavnicima EP HZHB je omogućen pregled dokumentacije u sjedištu DERK-a 13. veljače 2007. godine.

Iako je javnost pozvana da može dostaviti komentare na tarifni zahtjev, DERK do zaključenja roka za njihovu dostavu nije primio niti jedan komentar od strane javnosti.

Na formalnoj raspravi o zahtjevu za odobrenje tarifa, održanoj 27. veljače 2007. godine uz sudjelovanje svih strana u postupku, raspravljena su prethodno sa svim stranama precizirana pitanja od ključnog značaja za ocjenu opravdanosti zahtjeva i sam tijekom formalne rasprave. Strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdile činjenice.

Konačno izvješće voditelja postupka opisuje tijek postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljem tekstu: Komisija) i dostavljeno je stranci u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-321-48/07 od 8. ožujka 2007. godine, te trećim zainteresiranim osobama koje su dokazale izravan interes da sudjeluju u tarifnom postupku i kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a.

Analiza troškova i prihoda, izložena u konačnom izvješću voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvješće je pružilo razuman osnov Komisiji da na predočenim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima NOS-a BiH (broj: 793/07 od 13. ožujka 2007. godine) i zainteresiranih osoba ("Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne", Mostar, komentari pod brojem: I-5-1778/07 od 3. ožujka 2007. godine, "Aluminij", Mostar, komentari pod brojem: 3046/07 od 13. ožujka 2007. godine, "Elektroprivreda Republike Srpske", Trebinje, komentari pod brojem: 03-75-8/07 od 13. ožujka 2007. godine), datim na prijedlog ovog izvješća, nakon što ih pažljivo razmotri i prosudi, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

NOS BiH u svojim komentarima na konačno izvješće voditelja postupka u postupku određivanja tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge daje generalnu ocjenu da se odobrenim prihodom u iznosu od 5.195.785 KM i visinom tarife od 0,0386 pf/kWh, uz maksimalnu racionalizaciju i unapređenje unutarnje organizacije, mogu nastaviti izvršavati

zakonom utvrđeni zadaci i investirati u prioritetne projekte “tehničkih poboljšanja”. Međutim, smatra da raspored tako utvrđenog prihoda, odnosno odobreni iznosi pojedinih troškovnih skupina, nisu sasvim korektno odmjereni, odnosno da se pri njihovom određivanju nije dostatno uvažavala realnost zahtijevanih veličina.

Komentari “Aluminija”, Mostar na konačno izvješće voditelja postupka za određivanje tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge, kao umješača, izražavaju zadovoljstvo detaljnošću izvedene analize svih stavki troškova i prijedlogom voditelja postupka, jer većinu (ako ne i sve) primjedbi ovog umješača uvažava, što u konačnici, stvarno doprinosi smanjenju tarifa u odnosu na prijašnje.

Komentari “Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg Bosne”, Mostar, kao umješača, navode da je neophodno još jednom preispitati troškove radne snage, s obzirom da su, više nego sigurno, prosjeci plaća po stručnim spremama daleko niži u elektroprivredama u BiH u odnosu na prosjeke u NOS-u BiH. Komentari upućuju na oprez i kontrolu prosječnog broja zaposlenih jer se i dinamikom primitka novih kadrova može manipulirati da se zadocnjenjem novac “podijeli” postojećim zaposlenicima. U dijelu izvješća koji se tiče tarifa za pomoćne usluge, komentari predlažu veće cijene kapaciteta i energije sekundarne i tercijarne regulacije radi stimuliranja davatelja usluga. Nadalje, izražavaju i mišljenje da regulacija napona i reaktivne snage ne može biti bez naknade, već da se treba plaćati, npr. zakup kapaciteta + stvarni troškovi kod angažiranja ili na neki drugi prihvatljiv način. Mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja je pomoćna usluga koja se treba valorizirati i plaćati davatelju usluge, budući da je ova vrsta usluge najbitnija kod obnavljanja (podizanja) dijela ili cijelog EES-a nakon njegovog djelomičnog ili totalnog raspada. S obzirom na pravila Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji BiH, dovodi se u pitanje pružanje bilo kakve usluge, budući da su, sa jedne strane, pomoćne usluge činitelj stabilnosti i sigurnosti EES-a, dok, sa druge strane, negativno utječu na temeljnu djelatnost proizvodnje električne energije, a ne generiraju profit. Predlaže se da svaka elektroprivreda u BiH aktivira vlastitu pričuvu za pokrivanje vlastitih odstupanja, da po mogućnosti imaju mogućnost bilateralnog ugovaranja ovakve usluge s drugom elektroprivredom u BiH, te konačno da NOS BiH osigura potrebni kapacitet tercijarne pričuve samo onda ako to ne uspije osigurati samostalno pojedina elektroprivreda (BOS), te da onda to naplaćuje onome ko je osigurao pričuvu na račun onoga ko nije, po cijenama koje odrede Regulatori.

U komentarima “Elektroprivrede Republike Srpske”, Trebinje, kao umješača, konstatira se kao neprihvatljivo povećanje odobrenih troškova NOS-a BiH za 1.295.511 KM ili 33% u odnosu na 2006. godinu.

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnositelj zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u konačnom izvješću voditelja postupka kao i komentare podnositelja zahtjeva i umješača podnošenih u tijeku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o podnjetom zahtjevu. Slijedom takve obveze, Komisija izlaže slijedaća svoja stanovišta:

Po osnovu *troškova materijala* NOS BiH traži iznos od 65.300 KM. S obzirom da su troškovi materijala u 2005. godini iznosili 39.218 KM, a u 2006. godini procijenjeni na 44.200 KM, uvažavajući značajnije povećanje broja zaposlenih u 2006. godini i planirano povećanje tog broja u 2007. godini, za troškove materijala Komisija kao opravdan odobrava iznos u visini od 55.505 KM što čini 85% od zahtijevanog iznosa.

U okviru *troškova usluga*, DERK nije mogao zadovoljiti stav NOS-a BiH o potrebi izradbe svih zahtjevom navedenih studija u jednoj godini, kao i opravdanje pojedinačnih troškova njihove izradbe. Ostale pozicije u okviru ove skupine troškova Komisija priznaje gotovo u

cijelosti i u konačnom odobrava traženi iznos na ime troškova usluga umanjen za troškove izradbe studija, dakle, ukupno 1.160.359 KM.

NOS BiH je u zahtjevu iznosio argumentaciju, kao opravdanje *troškova radne snage*, da su značajna sredstva predviđena za bruto plaće i naknade zaposlenima i da njihovo povećanje u masi iznosi oko 1,1 milijun KM u odnosu na 2006. godinu. Planirane plaće i druga lična primanja zaposlenih temelje se na politici zapošljavanja u 2007. godini, u kojoj bi bio dostignut broj od 58 zaposlenih na kraju godine. Troškove radne snage NOS BiH je opravdavao složenošću, opsegom i odgovornošću poslova koje obavljaju kadrovi visoke stručne naobrazbe sa specijalističkim stručnim znanjima i vještinama kojima je tržište radne snage deficitarno. Iz podataka o prosječnim plaćama od osnutka NOS-a BiH i datog pregleda tih podataka od 1999. godine do sada, uočava se konstantno visok prosjek bruto primanja zaposlenih od 4.000 do 4.250 KM.

U pogledu ovih troškova Komisija podržava zapažanje voditelja postupka u izvješću o nerazmjeri u visini prosječnih plaća u NOS-u BiH i u ostalim subjektima u elektroenergetskom sektoru. Komisija, također, smatra ispravnim stav voditelja postupka da je veličina, navedena u zahtjevu NOS-a BiH, od blizu 3 milijuna KM, namijenjena za troškove radne snage, nerealna i da bi predstavljala velik i neopravdan skok, jer se čini razumnim da bi i sa 20% manjim iznosom NOS BiH mogao nesmetano obavljati sve funkcije koje su u njegovoj mjerodavnosti, a također bi mogao popuniti kadrovsku shemu iz Plana za razdoblje od 2007. do 2009. godine. Ovakav pristup uvažava i komentare umješaka u postupku iznijete po pitanju troškova radne snage u NOS-u BiH.

U skladu sa ovim reducira se zahtijevani iznos i odobrava iznos od 2.377.975 KM za troškove radne snage u 2007. godini. Ovo predstavlja povećanje od 26,81% u odnosu na realizirana sredstva u 2006. godini i približno je jednako planiranom povećanju prosječnog broja zaposlenih (10 radnika) od 26,32% u 2007. godini (sa 38 na 48 u prosjeku).

Po osnovu *amortizacije* u 2007. godini NOS BiH je potraživao iznos veći za oko 60 % u odnosu na ocjenu ostvarenja u 2006. godini, kao posljedicom planiranih kapitalnih ulaganja u stalna sredstva tijekom 2007. godine, ali i obvezne primjene MRS-a (16, 36, 38, 40).

U skladu sa pristupom Komisije u razmatranju investicija NOS-a BiH, odnosno izvora za pokriće investicija, kao opravdani trošak, odobrava se trošak amortizacije stalnih sredstava u uporabi na dan 31. prosinca 2006. godine tj. iznos od 297.500 KM. Amortizaciju novoizgrađenih sredstava Komisija nije uzela u obzir zbog toga što nema realnog plana aktiviranja osnovnih sredstava.

Financijski troškovi su u zahtjevu planirani u iznosu od 159.830 KM koji se po naknadnom pojašnjenju NOS-a BiH isključivo odnose na kamate na kredite koje namjeravaju podići za ulaganja u planirane investicijske projekte (komercijalni kredit), zatim kredit EBRD-a za SCADA sustav i kredit Europske investicijske banke (EIB). Planski obračun kamata, visina kredita i godišnjih anuiteta iskazani su posebno.

Kako je neprijeporno da će se investicije NOS-a BiH najvećim dijelom rješavati iz kreditnih sredstava, a nakon analize naknadno dostavljenih planova otplate kredita, Komisija utvrđuje iznos od 92.285 KM za pokriće troškova kamata na planirane investicijske kredite.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavke *ostalih troškova* iz zahtjeva NOS-a BiH i potvrđuje odobreni iznos od 99.474 KM.

I na poziciji *ostalih i izvanrednih rashoda* vidljiv je porast od 10% u odnosu na prethodno razdoblje, najviše onih namjenjenih za članarine u raznim udrugama koje u iznos od 115.500 KM uključuju, pored dosadašnjih (UCTE-u, CIGRE-u i dr.), i novostvorenu obvezu izmirenja

članarine za sudjelovanje u ETSO-u u približno istoj vrijednosti koju plaća za članstvo u UCTE.

Dnevnice i putni troškovi, te naknade upravnom odboru čine preko 80% svih rashoda prikazanih u ovoj skupini.

Uvažavajući razmatranje voditelja postupka, Komisija je suglasna da se ostali rashodi za 2007. godinu mogu odobriti u visini 424.821 KM ili 86% od traženog iznosa.

Shodno članku 25. *Tarifne metodologije*, podnositelju zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos po osnovu obveze plaćanja regulatorne naknade u visini od 36.550 KM propisanoj *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade u 2007. godini* (“Službeni glasnik BiH”, broj 1/07).

Za pokriće viška rashoda nad prihodima, iskazanog u završnom finansijskom izvješću NOS-a BiH za 2006. godinu, Komisija odobrava sredstva u iskazanom iznosu od 12.845 KM.

Kada su u pitanju zahtjevi za *investicije* stav Komisije je da NOS BiH kao izvore za financiranje planiranih investicija može koristiti vlastitu amortizaciju i različite mogućnosti kreditiranja. U skladu sa navedenim Komisija odobrava iznos od 106.666 KM u svrhu pokrivanja obveza koje prispjevaju u tijeku 2007. godine. Ovaj iznos, uz prethodno odobrene troškove kamata od 92.285 KM, jednak je otplati anuiteta koji prispjevaju u 2007. godini.

Na temelju izvedenih analiza zahtjevanih troškova i rashoda podnositelja zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebnim godišnjim prihodom “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” u 2007. godini utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 4.663.980 KM i tarifu za rad, na temelju ovako odobrenog potrebnog prihoda, u iznosu od 0,0346 pf/kWh. Pojedinačne komponente potrebnog prihoda NOS BiH je u obvezi financirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Troškovi i rashodi (KM)	2006 traženo	2006 odobreno	2007 traženo	2007 odobreno
Troškovi materijala	88.733	70.986	65.300	55.505
Troškovi usluga	1.434.120	1.147.468	1.560.359	1.160.359
Troškovi radne snage	2.574.341	1.840.370	2.990.810	2.377.975
Amortizacija	296.796	269.136	457.644	297.500
Troškovi kamata	42.328	27.823	159.830	92.285
Ostali troškovi	112.371	89.897	110.527	99.474
Ostali i vanredni rashodi	510.117	387.593	493.978	424.821
Regulatorna naknada		65.000	65.000	36.550
Neraspoređene rezerve			36.000	
Pokriće viška rashoda nad prihodima iz prethodne godine				12.845
Sredstva rezervirana za investicije				106.666
Ukupno troškovi i rashodi	5.058.806	3.898.274	5.939.448	4.663.980
Potrebnim prihodom	5.058.806	3.898.274	5.939.448	4.663.980
Energija (kWh)	11.370.736.200	11.370.736.200	13.470.474.350	13.470.474.350
Tarifa (pf/kWh)	0,0445	0,0343	0,0441	0,0346

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije osigurava potrebni prihod za učinkovit, siguran i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

Određivanje *tarifa za pomoćne usluge* otvorilo je niz pitanja na koja nije bilo moguće dati jednoznačan odgovor. Voditelj postupka dobro identificira tri polazna koraka u tom procesu, a to su nominacija usluga, određivanje cijena za te usluge i sklapanje sporazuma između onih koji pružaju i onih koji koriste te usluge. U dosadašnjim pokušajima nije bilo moguće dobiti nominacije u potrebnom opsegu, stoga Komisija podržava prijedlog voditelja postupka da se cijene pomoćnih usluga odrede kako bi se ovaj proces pokrenuo sa nulte točke imajući u vidu da još uvijek nisu osigurani svi potrebni tehnički uvjeti za učinkovito funkcioniranje tržišta ovih usluga, prije svega u segmentu mjerenja i mogućnosti da NOS BiH pravodobno posjeduje sva potrebna očitavanja mjernih veličina vezanih za pomoćne usluge. Očekivanja su da bi kompletiranjem SCADA sustava trebale biti otklonjene sada nazočne prepreke nesmetanom obavljanju transakcija u domenu pomoćnih usluga.

Uzimajući u obzir trenutačnu situaciju i stavove izražavane tijekom rasprave, Komisija se odlučila da uvede testno razdoblje u kome bi NOS BiH obavljao obračun fizičkih i financijskih veličina vezanih za pomoćne usluge, s tim što financijski obračun ne bi bio efektivan. Testno razdoblje bi trajalo sve do trenutka ispunjenja svih prethodno opisanih uvjeta i za koje vrijeme bi trebali biti potaknuti interes i inicijativa svih elektroenergetskih subjekata za procese određivanja tarifa pomoćnih usluga, s jedne strane, i pospiješana transparentnost transakcija između subjekata koji pružaju i koriste ove usluge, čega je u dosadašnjoj praksi manjkalo.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da prosudi stupanj vjerojatnoće ostvarenja svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlasti DERK-a da do objektiviziranja uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u razdoblju podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (članak 21. *Tarifne metodologije*), na temelju sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, konačnom izvješću voditelja postupka, komentarima podnositelja zahtjeva i zainteresiranih osoba (umješača), Komisija donosi odluku kao u izreci.

Shodno članku 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnositelj zahtjeva kao regulirani subjekt ima obvezu osigurati pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tijekom radnih dana i objavljena na njegovoj web stranici.

U skladu sa člankom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objavljivanja odluke.

Broj: 04-321-59/06
19. travnja 2007. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
mr Vladimir Dokić